

בצורת בארה"ב מה יקרה למחירי המזון?

אביטל להב - פורסם ב-08.08.12 ynet

בעיצומו של משבר כלכלי עולמי, מתמודדים חקלאיה של הכלכלה הגדולה בעולם עם בצורת החמורה ביותר מאז 1987. מחיר החיטה זינק בכ-50% מאז אמצע יוני, מחיר התירס עלה בכ-45% ומחיר הסויה בכ-30%. האם ההמבורגרים בארה"ב יתייקרו, וכיצד זה ישפיע על מחירי המזון בישראל?

הקציר ברוב מדינות ארה"ב מסתיים רק בחודש ספטמבר, ועד אז ניתן רק לשער את מלוא ההיקף של הנזק מהבצורת. אך בורסת הסחורות כבר החלה להגיב. על פי נתוני הבנק העולמי, מחיר החיטה זינק בכ-50% מאז אמצע יוני, מחיר התירס עלה בשיעור חד של כ-45% ומחיר הסויה עלה גם כן, בכ-30%.

בשבוע שעבר הציגה ממשלת ארה"ב חבילת צעדים חדשה להתמודדות עם ההשלכות הצפויות של הבצורת. הקונגרס אישר למשרד החקלאות האמריקאי להכריז על עוד קרקעות לשימור כעל אזור הפתוח לרעיית צאן ובקר. צעד זה אמור לאפשר למגדלי בעלי חיים לצמצם את השימוש שלהם בתבואה שנרכשה מחקלאים.

בנוסף, הורידה הממשלה בארה"ב את שיעור הריבית על הלוואות שהיא מעניקה לחקלאים באזורים מוכי בצורת, מ-3.75% ל-2.25%, ואף הגיעה להסכמה עם חברות הביטוח על הארכת המועד לתשלום הפרמיה על ביטוח כנגד ירידה ביבול חקלאי.

טבע לא מתחשב במחזורי הכלכלה. זוהי עובדה שחקלאי ארה"ב כבר למדו על בשרם בשנות ה-30 של המאה הקודמת, כאשר בצורת קשה וסופות חול תקפו את הארץ, דווקא בשעה שהאמריקאים התמודדו עם השפל הכלכלי הגדול.

כעת, חקלאיה של הכלכלה הגדולה בעולם מקבלים תזכורת נוספת לשרירות לבו של הטבע. בעיצומו של משבר כלכלי עולמי נוסף, המתקרב אל עבר נקודת השפל השנייה שלו, מורגשת בארה"ב הבצורת החמורה ביותר מאז 1987.

הטמפרטורות הגבוהות ומיעוט הגשמים מכים במיוחד ב"חגורת התירס" שבלב ארה"ב, אך היושב והשלכותיו מורגשים בכל רחבי המדינה. כ-1,500 מחוזות בארה"ב הוגדרו עד כה כסובלים מבצורת. מדובר ביותר ממחצית מהמחוזות, שבהם מגדלים חקלאים 78% מיבול התירס של ארה"ב ו-77% מיבול הסויה.

על פי נתוני הבנק העולמי, מחיר החיטה זינק בכ-50% מאז אמצע יוני, מחיר התירס עלה בשיעור חד של כ-45% ומחיר הסויה עלה גם כן, בכ-30%.

בצורת שפוגעת קשות גם ביבולי התירס

לפני כשבועיים כינס שר החקלאות של ארה"ב, טום וילסאק (Vilsak) עיתונאים והודיע להם שמבחינת משרדו, 38% מהיבולים מוגדרים כדלים או דלים מאוד. "אין ספק שהיבולים שלנו יושפעו מהבצורת", אמר וילסאק, "כרגע, אנו למדים על כך שיבול התירס ירד בכ-20 בושלים (35.2 ליטר, א.ל) לאייקר (כ-4 דונם, א.ל). יבול הסויה צפוי לרדת בכ-3 בושלים לאייקר".

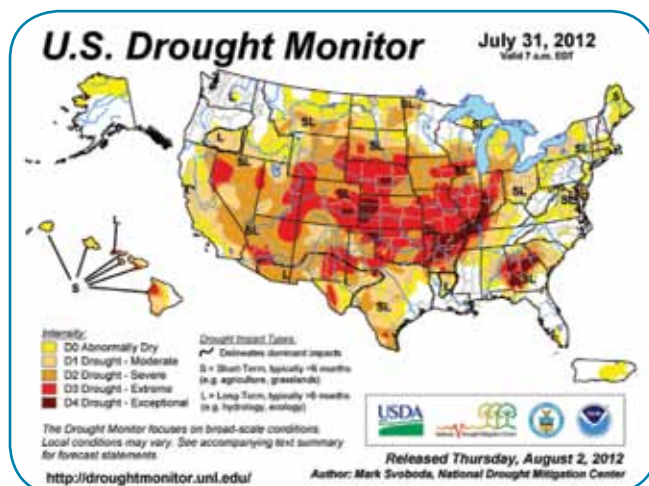
ההתייקרויות כבר החלו

אלו בשורות רעות לכלכלת ארה"ב, שייצוא סחורה חקלאית משמש עוגן משמעותי לצמיחה ולתעסוקה בה. אלו בשורות רעות אף יותר למגדלי הבקר והצאן במדינה, שמתמכים על היבול החקלאי כעל מקור מזון לעדריהם.

הצרכנים צריכים לפקוח עין

הצעדים הללו הרגיעו מעט את עליות המחירים בבורסת הסחורות, אך הם אינם מרגיעים את הציבור האמריקאי, שכבר מכין את עצמו לעלייה של 5% במחיר הבשר בתחילת 2013, כאשר התייקרות המספוא לבהמות תתחיל לבוא לידי ביטוי בתחשיבי מגדלי הבקר.

בשלב זה, נמנעת ממשלת ארה"ב מלהוריד את כמויות היבול שהיא מחייבת את החקלאים להקצות להפקת דלקים מתירס. לשנת 2013, קבעה הממשלה מכסה של יותר מ-16 מיליארד גלון של דלק המיוצר מתירס

מפת הבצורת בארצות הברית - מתוך מצגת של איתי מחברת צנצ'ור

שר החקלאות האמריקאי, מצדו, נוקט עמדה ברורה שלפיה אין מקום להתייקריות כרגע, ומאיץ בצרכנים האמריקאים שלא להאמין לדיווחים. "חשוב להזכיר, שהחקלאים מקבלים רק 14 סנט מכל דולר שנכנס לחנות המזון", אמר. "כך שגם כשמחירי התוצרת החקלאית עולים בשיעור משמעותי, זה לא בהכרח מתורגם לעלייה משמעותית במחיר מוצרי המזון". לדבריו, מחיר הבשר דווקא אמור לרדת בשלב זה, שכן הדרך המקובלת שבה מתמודדים מגדלי הבקר עם עלייה במחיר המזון לפרות היא צמצום עדרים, כלומר, שחיטה של יותר פרות והצפת השוק בבשר.

בשלב זה, נמנעת ממשלת ארה"ב מלהוריד את כמויות היבול שהיא מחייבת את החקלאים להקצות להפקת דלקים מתירס. לשנת 2013, קבעה הממשלה מכסה של יותר מ-16 מיליארד גלון של דלק המיוצר מתירס. מגדלי הבקר כבר פנו לממשלה בבקשה שתבטל את המכסה הזו לשנה אחת, כדי לפנות יותר יבול למספוא, אך בממשל אובמה נמנעים כרגע מנקיטה בצעד זה. יש לציין, כי הפקת הדלק מתירס מצמצמת את זיהום האוויר ויש הסבורים כי קיים קשר ישיר בין הבצורת לבין התחממות כדור הארץ כתוצאה מפליטות גזי חממה.

תנועת המושבים מבקשת לאהל לכל הרפתנים,

מגדלי הבקר והעוסקים בענף החלב,

שנה אודה ומזלחה, שנה פורייה שגניח מכל אוד הארץ,
 שנה לשמי דרכה וגדולה, שנה אחווה, ערדוג הצביג וסלום.
 שנה שדה נדלח אג המשך ניומה של הרפג המשפחה

בברכה,
 מאיר צור - מזכ"ל
 וכל צוות התנועה

תנועת המושבים בישראל

ליאונרדו דה וינצ'י 19, קומה 4, ת"א 64733 • טל. 03-6086300 • פקס. 03-6957012
www.tmoshavim.org.il

השלכות ארוכות שנים

בעיית התייקרות המזון מורגשת בעולם מאז 2008. יש הרואים במגמה זו מקור לאי שקט חברתי והפוליטי בעולם שבא לידי ביטוי באביב הערבי ובמחאות החברתיות באירופה, ארה"ב וישראל.

התייקרות המזון מיוחסת הן למדיניות ממשלת ארה"ב, שמפנה יותר ויותר יבול לעבר הפקת דלק והן לשינויי האקלים בעולם הגורמים לשיטפונות ולבצורות בחלקים שונים של כדור הארץ.

"כשמחירי המזון עולים בחדות, משפחות מתמודדות עם המצב באמצעות הוצאת הילדים מבית הספר ואכילת מזון זול ופחות מזין", הזהיר לפני כמה ימים נשיא הבנק העולמי, ג'ים יונג קים. "לתופעות הללו עלולות להיות השלכות ארוכות שנים על הרווחה החברתית, הנפשית והגופנית של מיליוני צעירים".

אם אכן הבצורת בארה"ב תגרום לנסיקה מחודשת של המחירים, כפי שראינו ב-2008, את המכה הקשה ביותר יספגו מן הסתם מדינות העולם השלישי, שבהן מוציאים האזרחים העניים קרוב לשני שלישי מהכנסתם על מזון.

במדינות שמצבן טוב יותר, כמו ישראל, עליות מחירים יכולות בעיקר לגרום לאי שקט חברתי נוסף. יש להזכיר כי לפרוץ המחאה החברתית בקיץ 2011 קדמה עלייה ניכרת במחיר הסחורות, שנבעה בעיקר מהתייקרות של הנפט.

הספקים מאיימים להעלות מחירים

מספרים על ראש הממשלה ושר האוצר לשעבר, לוי אשכול, כי כאשר באו לבשר לו ששוררת בצורת הוא שאל "היכן?". כאשר ענו לו שהבצורת שוררת בארץ, ענה אשכול "בארץ?! לרגע נבהלתי וחשבתי שמדובר בארצות הברית".

אין ספק כי לתנודות במחירי סחורות המזון בארה"ב ישנה השפעה לא מבוטלת על מחירי המזון בארץ. בשנת 2011 יובא לישראל מארה"ב בשר קפוא בשווי של כ-5.5 מיליון דולר ודגנים בשווי של כ-220 מיליון דולר.

האם הבצורת בארה"ב תגיע גם אל כיסו של הצרכן הישראלי? בשלב זה קשה לומר. כאמור, השפעת הבצורת על היבול בארה"ב עוד לא ברורה. ייתכן שנראה עליות מחירים של 5% או אפילו יותר בשוק המזון האמריקאי וייתכן גם שנראה את המחירים יורדים, בעקבות תיקון של עליות המחירים הספקולטיביות של החודשים האחרונים.

משרד החקלאות האמריקאי ציין בשבוע שעבר, כי למרות הבצורת, היקף הזריעה ב-2012 עומד על שיעור שיא היסטורי. הזריעה הרבה, יחד עם מערכת הביטוח המתקדמת של החקלאי האמריקאי והסיוע הממשלתי שמוענק כעת, עשויים לנצח את הבצורת ולבטל את הצורך בהעלאת מחירים.

אך גם בלי השפעת הבצורת, שוק המזון בישראל משווע לעליות מחירים. התחזקות הדולר בחודשים האחרונים, לצד האיום המתמיד של התייקרות הנפט, יוצרים אי וודאות והפסדים עבור היבואנים המחכים לשעת הכושר לייקר מוצרים.

שעת הכושר עשויה להגיע בסתיו הקרוב. עלייה של 1% במע"מ תיכנס לתוקפה בסוף הקיץ, שהפך בשנה האחרונה לעונת המחאות החברתיות. הבצורת בארה"ב ועליית מחירי הסחורות עשויות לספק לרשתות השיווק תירוץ נוח להעלאת מחירים, בדיוק כאשר רף החששות מהמחאה

■ החברתית ירד.

צעדת ירושלים

לה מתקרב ומגיע
צעדת ירושלים השנייה שלנו

יום חמישי, חול מועד סוכות, 4.10.2012

מצעד חגיגי ברחובות ירושלים, עוברים ברחוב המלך דוד, חולפים על בימת הכבוד בימק"א ומסיימים בגן הפעמון. נפגשים החל משעה 11.00 ברחבת הדשא של גן סאקר בירושלים.

רצוי להגיע בהסעות מאורגנות של המועצות האזוריות. תביאו את כל המשפחה, בני הנוער בקיבוץ ובמושב. מזמנים גם עובדי המחלבות, מרכזי המזון, חברות וספקים, קרובים ורחוקים.

פרטים נוספים בשבועות הקרובים.

רשמו ביומן ותדאגו להסעות.

הצעדה בחסותה הנדיבה של מועצת החלב

יהיה כיף - מעניין ומרגש

הצוות המארגן - לביא מנור, סרג'יו פישלים,

רוני ליטבק, עודד ארקין ויוסי מלול

